

D.2.2.1

Mobita SI-AT

Konzept nalog/spretnosti za osebe v
okviru projekta Mobita

Vsebina

Uvod	3
Komunikacija z otroki in mladimi	4
Zahteve za komunikacijo, primerno starosti	6
Spretnosti za komunikacijo, prilagojeno starosti	7
Prisotnost in pozornost pri delu vodje delavnice	8
Osnovni vidiki prisotnosti	9
Kako pridobiti in ohraniti pozornost	10
Glas kot orodje za delo z otroki in mladimi	11
Izvedba predstavitev	12
Opredelitev in osnove odpornosti	14
Spodbujanje odpornosti vodij delavnic	15
Teoretični pristopi h karierni orientaciji	16
Osnove razvojne psihologije	17
Dejavniki, ki vplivajo na izbiro poklica	18
Poklici prihodnosti - Poklici Mobita	19
Mobita v praksi	25
Smernice za delo z otroki in mladimi	25
Praktični nasveti za delavnice karierne orientacije	26
Praktični dan	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Teoretično ozadje in didaktična načela	28

Uvod

Poklicna orientacija je osrednji element šolskega izobraževanja, saj učence pripravlja na njihovo poklicno prihodnost in jim pomaga sprejemati premišljene odločitve o njihovi poklicni poti. V vse bolj zapletenem in hitro spreminjajočem se svetu dela morajo mladi ne le prepoznati svoje interese in prednosti, temveč tudi razumeti zahteve in priložnosti različnih poklicnih področij.

3

Ta koncept nalog in spretnosti je namenjen vsem, ki v šolah organizirajo delavnice poklicnega svetovanja. Predstavlja strukturiran vodnik za aktivno vključevanje učencev v proces poklicnega usmerjanja in njihovo opremljanje z veščinami, ki jih potrebujejo za jutrišnji svet dela. Na delavnicah se od udeležencev ne pričakuje le opravljanje praktičnih nalog, temveč tudi razvijanje socialnih in kognitivnih spretnosti. Cilj je pomagati jim, da razmislijo o svojih spretnostih in razumejo, kako jih lahko uporabijo v poklicnem svetu.

Poseben poudarek je na poklicnih področjih, usmerjenih v prihodnost, kot so digitalizacija, trajnost (zelena delovna mesta), zdravje in kvalificirani poklici, da bi študentom pokazali, kakšne poklicne možnosti in perspektive se jim odpirajo v nenehno spreminjajočem se svetu dela. Koncept spodbuja razvoj mehkih veščin, kot so komunikacija, timsko delo in sposobnost reševanja problemov, ter specializiranih veščin, ki so v sodobnem svetu dela zelo iskane.

Cilj tega koncepta je aktivno vključiti mlade v njihovo poklicno orientacijo in jih opremiti s potrebnimi orodji za sprejemanje informiranih in samozavestnih odločitev, ki bodo pozitivno vplivale na njihovo poklicno prihodnost.

Komunikacija z otroki in mladimi

Pogoji, veščine in praktični nasveti za starosti primerno komunikacijo z otroki in mladostniki temeljijo na več uveljavljenih teorijah iz razvojne psihologije, komunikologije in socialne psihologije.

4

1. razvojne psihološke teorije

Piagetova teorija kognitivnega razvoja

- **Ključna misel:** Jean Piaget opisuje, da imajo otroci na različnih stopnjah razvoja različne miselne sposobnosti. Kognitivni razvoj poteka v štirih fazah: senzomotorični, predoperativni, konkretno-operativni in formalno-operativni.
- **Pomembnost:** Ta teorija temelji na prilagoditvi jezika in prenosa informacij kognitivni razvojni stopnji otroka. Mlajši otroci na primer potrebujejo vizualne pripomočke in preprost jezik, medtem ko lahko starejši otroci razumejo bolj zapletene in abstraktne informacije.

Teorija sociokulturnega razvoja Vigotskega

- **Ključna misel:** Lev Vigotski poudarja vlogo socialne interakcije in kulturnega konteksta pri kognitivnem razvoju. Njegovi koncepti, kot je "območje bližnjega razvoja" (ZPD), opisujejo, kako lahko učenci ob podpori izkušenejših oseb presežejo svojo trenutno stopnjo razvoja.
- **Pomembnost:** Podpora odraslih in uporaba interakcij za spodbujanje razvoja učenja se odražata v spodbujanju vprašanj in razprav ter zagotavljanju povratnih informacij.

2. teorije komunikacije in psihologije učenja

Teorija aktivnega učenja

- **Glavna misel:** Ta teorija, ki jo podpirajo raziskovalci, kot je John Dewey, poudarja, da je učenje učinkovitejše, če je aktivno in temelji na izkušnjah. Otroci in mladi se bolje učijo s praktičnimi dejavnostmi in neposrednimi izkušnjami.
- **Pomembnost:** Uporaba izobraževalnih iger in interaktivnih vaj temelji na tej teoriji, saj takšne metode spodbujajo aktivno sodelovanje in neposredne izkušnje.

Teorija več inteligenc

- **Glavna misel:** Howard Gardner trdi, da imajo ljudje različne vrste inteligence, vključno z jezikovno, logično-matematično, prostorsko, glasbeno, kinestetično, medosebno, intrapersonalno in naturalistično inteligenco.
- **Pomembnost:** Vključevanje ustvarjalnih oblik izražanja in prilagajanje komunikacijskih metod različnim vrstam inteligentnosti pripomore k upoštevanju vseh vidikov inteligentnosti in optimizaciji učnega procesa.

5

3. socialnopsihološke teorije

Teorija družbene interakcije

- **Glavna misel:** Ta teorija poudarja, da imajo socialne interakcije odločilen vpliv na razvoj in vedenje posameznikov. Kakovost interakcije lahko spodbuja ali zavira čustveni in socialni razvoj.
- **Pomembnost:** Ustvarjanje varnega in podpornega okolja temelji na tej teoriji, saj spodbuja zaupanje in odprto komunikacijo.

Teorija samoodločanja

- **Glavna misel:** Deci in Ryan opisujeta, da se motivacija najbolje spodbuja, če so izpolnjene potrebe po avtonomiji, kompetentnosti in socialni vključenosti.
- **Pomembnost:** Spodbujanje samoizražanja ter vključevanje interesov otrok in mladih ustreza načelom teorije samoodločanja, saj krepi avtonomijo in zavezanost.

4. teorije čustvene inteligence in povratnih informacij

Teorija čustvene inteligence

- **Ključna misel:** Daniel Goleman opisuje čustveno inteligenco kot sposobnost prepoznavanja, razumevanja in uravnavanja lastnih čustev in čustev drugih. Čustvena inteligenca je ključnega pomena za uspešno medosebno komunikacijo.
- **Pomembnost:** Ta teorija temelji na sposobnosti empatičnega komuniciranja, prepoznavanja in poimenovanja čustev ter uravnavanja čustev, da bi bilo komuniciranje učinkovito in spoštljivo.

Teorija povratnih informacij

- **Ključna misel:** Učinkovite povratne informacije morajo biti specifične, konstruktivne in pravočasne, da podpirajo procese učenja in razvoja. Teorije povratnih informacij poudarjajo pomen povratnih informacij za motiviranje in izboljšanje uspešnosti.

- **Pomembnost:** Redno zbiranje in prilagajanje na podlagi povratnih informacij odraža to teorijo ter spodbuja nenehno učenje in prilagajanje.

Za starosti primerno komunikacijo z otroki in mladostniki je potrebno poglobljeno razumevanje njihovih razvojnih potreb ter posebnih spretnosti in značilnosti.

Zahteve za komunikacijo, primerno starosti

1. Razumevanje razvojnih stopenj

- **poznavanje razvojne psihologije:** Dobro poznavanje kognitivnih, čustvenih in socialnih razvojnih stopenj otrok in mladostnikov je bistvenega pomena. To vključuje znanje o tem, kako se v otroštvu in mladostništvu razvijajo mišljenje, jezikovne spretnosti in socialne kompetence. Takšen pregled pomaga pri izbiri komunikacijskih strategij, ki so primerne starosti in individualnim potrebam mladih.

2. Empatija

- **Empatija:** sposobnost vživljanja v stališča in čustva otrok in mladih je ključnega pomena. Tako lahko bolje razumemo njihove potrebe in skrbi ter se ustrezno odzovemo. Empatija pomaga tudi pri vzpostavljanju in ohranjanju zaupnega odnosa.

3. Potrpežljivost in strpnost

- **Potrpežljivost:** Ker otroci in mladi pogosto potrebujejo čas, da oblikujejo misli ali predelajo čustva, je ključna zahteva potrpežljivost. Potrpežljivost pomeni tudi prenašanje frustracij, kadar poskusi komunikacije niso takoj uspešni.
- **Strpnost:** Strpen odnos do posameznih razvojnih stopenj in razlik otrok in mladih spodbuja spoštljivo in podporno komunikacijsko okolje. Pomembno je odpraviti predsodke ter sprejeti kulturne in osebne razlike.

4. Pozitivna naravnost

- **Motivacija in podpora:** Pozitivna naravnost krepi samozavest otrok in mladih ter jih spodbuja k sodelovanju in interakciji. Podporni pristop ustvarja varno okolje, v katerem se mladi dobro počutijo, ko izražajo svoje misli in občutke.

Sposobnosti za komunikacijo, prilagojeno starosti

1. Jasnost in preprostost

- **Preprost jezik:** Uporaba starosti primerne, jasne in razumljivega jezika je pomembna za zagotovitev, da otroci in mladi razumejo posredovane informacije. To vključuje uporabo preprostih izrazov in izogibanje zapletenim izrazom.
- **Kratki stavki:** Da bi se izognili pretiranim zahtevam in povečali razumljivost, je treba komunicirati v kratkih in natančnih stavkih.

7

2. Aktivno poslušanje

- **Poslušanje brez prekinjanja:** Aktivno poslušanje pomeni, da otrokom in mladostnikom posvečate vso pozornost, ne da bi jih prekinjali. S tem pokažemo spoštovanje in zanimanje za to, kar imajo povedati.
- **Pokažite razumevanje:** Z aktivnim postavljanjem vprašanj in povzemanjem izjav lahko zagotovite, da ste sporočilo pravilno razumeli. S tem se izognete nesporazumom in mladim pokažete, da so njihove misli in občutki cenjeni.

3. Neverbalna komunikacija

- **Govorica telesa:** Odprta in prijazna govorica telesa podpira verbalno komunikacijo in ustvarja prijetno vzdušje. To vključuje obrazno mimiko, geste in držo.
- **Očesni stik:** Ustrezen očesni stik je pomemben za izražanje zanimanja in zavzetosti. Stopnjo očesnega stika je treba prilagoditi starosti in območju udobja otroka ali mladostnika.

4. Motivacijski razgovori

- **Spodbujanje:** Pozitivna okrepitev in spodbuda krepi samozavest in motivacijo otrok in mladih. Pohvale in priznanja za njihove dosežke in prizadevanja so ključnega pomena.
- **Ciljno usmerjena vprašanja:** Z uporabo odprtih vprašanj, ki spodbujajo razmišljanje, je mogoče opraviti globlje pogovore ter bolje zajeti mnenja in misli otrok in mladih.

5. Čustvena inteligenca

- **Prepoznavanje in poimenovanje čustev:** Sposobnost prepoznavanja in ustreznega poimenovanja lastnih čustev in čustev drugih je ključnega

Mobita SI-AT

pomena za učinkovito komunikacijo. To vključuje tudi razumevanje čustvenih signalov in njihovega vpliva na pogovor.

- **uravnavanje čustev:** sposobnost uravnavanja lastnih čustev ter ohranjanja mirnosti in objektivnosti v težavnih situacijah je pomembna za ohranjanje pozitivnega vzdušja v dialogu.

6. Prilagodljivost in prilagodljivost

- **Prilagajanje komunikacije:** Komunikacijo je treba prilagoditi različnim starostnim skupinam in razvojnim potrebam otrok in mladostnikov. To vključuje prilagoditev oblike pogovora in uporabljenih komunikacijskih sredstev.
- **Ustvarjalne prilagoditve:** Kadar se med pogovorom pojavijo nepričakovane spremembe ali izzivi, je pomembno, da pogovor ustvarjalno in ustrezno prilagodite, da bo potekal naprej.

8

7. Občutek odgovornosti

- **Zanesljivost:** Doslednost in zanesljivost v komunikaciji spodbujata zaupanje in verodostojnost. Pomembno je držati obljube in komunicirati pregledno.
- **Odgovorno komuniciranje:** Občutljivost za morebitni vpliv lastnih besed in dejanj na dobro počutje otrok in mladih je ključnega pomena za zagotavljanje spoštljivega in spodbudnega vzdušja za dialog.

8. Spretnosti reševanja problemov

- **Ustvarjalno reševanje problemov:** sposobnost iskanja ustvarjalnih in starosti primernih rešitev komunikacijskih težav ali konfliktov pomaga učinkovito premagovati izzive.
- **Kritično razmišljanje:** Kritično razmišljanje omogoča analizo zapletenih situacij in sprejemanje utemeljenih odločitev, ki so v najboljšem interesu otrok in mladostnikov.

Prisotnost in pozornost pri delu vodje delavnice

Prisotnost pomeni, da oseba v prostoru s svojo govorico telesa, glasom in notranjim vedenjem razvije zaznavno karizmo, ki vpliva na okolico. Ta prisotnost je ključnega pomena za pritegnitev pozornosti udeležencev in ustvarjanje hvaležnega,

Mobita SI-AT

osredotočenega vzdušja. Prisotnost ni stalna lastnost, temveč dinamičen proces, ki ga je mogoče razviti z vajo in zavedanjem lastnega telesa in karizme.

Pomen prisotnosti za vodje delavnic

1. **Avtoriteta brez prevlade:** Prisotnost je oblika avtoritete, ki ne temelji na moči ali premoči, temveč na samozavesti in jasnosti. Prisotnim vodjem delavnic ni treba biti glasni ali pretiravati, da bi pritegnili pozornost. Raje temeljijo na naravni karizmi, ki izžareva tako voditeljstvo kot empatijo.
2. **Pozornost in osredotočenost:** Na delavnicah, zlasti z mladimi, je pomembno usmeriti pozornost udeležencev na temo. Prisotnost pomaga zmanjšati moteče dejavnike in osredotočiti skupino, ne da bi se to razumelo kot prisila.
3. **Funkcija vzornika:** Prisotni vodje delavnic delujejo kot vzornik za skupino. Pokažejo, kako ostati miren v zahtevnih situacijah, kako se spoprijeti s stresom in kako harmonično upravljati prostor. Njihova lastna prisotnost služi kot orientacija za udeležence, kar je še posebej pomembno v stresnih ali konfliktnih trenutkih.

9

Osnovni vidiki prisotnosti

1. Govorica telesa:

Odprta, samozavestna drža, stik z očmi in mirni, namenski gibi krepijo prisotnost. Vodje delavnic morajo poskrbeti, da njihova drža izžareva samozavest in jasnost. Geste morajo biti podprte in ne pretirane, da ne bi po nepotrebnem odvrčale pozornosti od vsebine.

2. Glas:

Glas ima osrednjo vlogo pri prisotnosti. Jasen, miren in dobro moduliran glas deluje avtoritativno in pomaga usmerjati pozornost. Premori ter zavestno spreminjanje glasnosti in tempa govora so pomembna orodja za vzbujanje zanimanja in ohranjanje pozornosti.

3. Notranji odnos:

Prisotnost se ustvarja tudi z notranjo samozavestjo. Vodje delavnic se morajo zavedati svojih prednosti in svoje vloge vodje v prostoru. Ta notranja samozavest se prenaša navzven in vpliva na dinamiko delavnice. Sposobnost, da v zahtevnih trenutkih ostanemo mirni in jasni, spodbuja samozavest skupine.

Kako pridobiti in ohraniti pozornost

1. Jasnost in struktura:

Jasno strukturirana delavnica, v kateri udeleženci vedo, kaj se od njih pričakuje in kaj sledi, pomaga ohraniti njihovo pozornost. Prisotni vodje delavnic znajo ohraniti pregled nad dogajanjem in jasno sporočajo svoje naloge.

2. Aktivno sodelovanje:

Prisotnost pomeni tudi aktivno vključevanje udeležencev v delavnico. To lahko storite s posebnimi vprašanji, majhnimi nalogami ali interakcijami. Preproste tehnike, kot sta "Kdo mi lahko poda primer?" ali "Opravimo kratko razpravo", zagotavljajo, da je skupina aktivno vključena.

3. Kombinacija mirnih in energičnih trenutkov:

Ravnovesje med mirnimi trenutki in energičnimi fazami pripomore k temu, da skupina ostane zavzeta. Preveč energije lahko izčrpa pozornost, premalo energije pa povzroči dolgočasje. Prisotni vodje delavnic znajo to uravnovesiti intuitivno.

Praktični nasveti za večjo prisotnost

- **Vstopite v sobo:** Ko vstopite v sobo, se obnašajte mirno in odločno. Že prvi trenutek prisotnosti je pomemben, saj daje ton celotni delavnici.
- **Očesni stik:** Z udeleženci vzdržujte redne stike z očmi, da z njimi vzpostavite stik in usmerite pozornost.
- **Kratki odmori:** Vključite kratke odmore ali trenutke tišine, da bodo udeleženci lahko razmislili o slišnem in se preusmerili.
- **Modulacija glasu:** Spreminjajte glasnost in tempo glasu, da poudarite pomembne informacije in se izognete monotonim fazam.

Obvladovanje težkih situacij

Vedno pride do trenutkov, ko pozornost skupine upade ali se pojavijo težavne skupinske dinamike. V takšnih trenutkih je pomembno, da ohranite svojo prisotnost, ohranite mirnost in postavite jasne meje. Prisotni vodje delavnic se ne odzivajo impulzivno, temveč premišljeno in jasno. Jasen pristop v težkih trenutkih v kombinaciji s samozavestno govorico telesa pomaga pri ponovnem usmerjanju skupine.

Glas kot orodje za delo z otroki in mladimi

Pri delu z otroki in mladostniki je glas pomembno orodje za učinkovito komunikacijo in ustvarjanje pozitivnega učnega vzdušja. Zaradi ciljno usmerjene in zavestne uporabe glasu je delo z otroki in mladostniki prijetnejše - tako za ekipo Mobita kot za otroke same.

- **Spremenljivost glasu**

Prilagodite višino tona, glasnost in čustva: Prilagodite glasnost in jakost glasu ter uporabite čustva, da ohranite pozornost otrok in mladostnikov. Tako je predstavitev bolj živahna in zanimiva.

- **Jasna izgovorjava**

Govorite jasno, počasi in s premori: Govorite jasno in počasi, da boste razumeli vso vsebino. Redni premori dajejo poslušalcem čas, da predelajo slišano, in zagotavljajo jasno strukturo predstavitev.

- **Preverite glasnost**

Ustrezna glasnost in usmerjena uporaba glasu: glas mora biti vedno dovolj glasen, da se ga sliši, vendar ne tako glasen, da bi deloval zastrašujoče. Nadzorovana in dobro premišljena glasnost pomaga ustvariti prijazno, a hkrati avtoritativno prisotnost.

- **Zaščita in skrb za glas**

Vaje za nego glasu in ogrevanje: Za ohranitev zdravega in odpornega glasu, zlasti med dolgotrajno uporabo, je pomembno redno pitje, izogibanje preobremenitvi glasilk in posebne vaje za ogrevanje glasilk.

- **Pozitiven, prijazen ton**

Izpostavite prijaznost, toplino in potrpežljivost: Topel in prijazen glas pomaga ustvariti ozračje zaupanja. Potrpežljivost in umirjenost glasu delujeta pomirjujoče ter otrokom in mladostnikom omogočata, da se počutijo sproščeno in ostanejo odprti.

- **Izogibanje preobremenitvi glasilk**

Uporabljajte glasovne premori in neverbalne metode: Redni odmori razbremenijo glas in preprečujejo hripavost. Poleg tega lahko za zmanjšanje glasovne obremenitve in podporo komunikaciji uporabljate neverbalna sredstva komunikacije, kot so geste in izrazi obraza.

Izvajanje predstavitev

Sestavni del obiska šole Mobita je tematska predstavitev, v kateri se na starosti primeren način obravnava tema poklicne orientacije in ustrezna poklicna področja. Poleg ustrezno zasnovane predstavitve v programu PowerPoint mora ekipa programa Mobita upoštevati tudi priporočila za predstavitev.

Pri predstavitevah otrokom in mladim, zlasti na delavnicah za poklicno usmerjanje, je treba upoštevati več pomembnih vidikov, da bi vsebino posredovali na starosti primeren, zanimiv in učinkovit način. Te točke zagotavljajo, da delavnice karijerne orientacije niso le informativne, temveč tudi motivacijske in podporne, saj učence spodbujajo k razmišljanju o njihovi prihodnji poklicni poti ter odkrivanju lastnih interesov in prednosti.

12

1. pristop in vsebina, primerna starosti

- **Jezikovna prilagoditev:** Vsebino predstavite v preprostem in jasnem jeziku, razložite strokovne izraze in uporabite primere, primerne za otroke.
- **Povezanost s svetom otrok:** vključite primere in zgodbe iz sveta učencev. Mlade še posebej zanimajo praktične aplikacije in poklicne možnosti, ki jih zaznavajo v vsakdanjem življenju ali v medijih.

2. vizualni in interaktivni elementi

- **Vizualna podpora:** Predstavitve morajo biti vizualno privlačne, s slikami, videoposnetki in grafikami. Vizualna pomoč pomaga pri razumevanju abstraktnih pojmov in ohranjanju pozornosti.
- **Interaktivni elementi:** Vključite manjše ankete ali kvize, da aktivno vključite učence. Interakcija poveča zavzetost in zagotavlja, da si učenci bolje zapomnijo informacije.

3. odnos do prakse

- **Praktični primeri in poročila o izkušnjah:** s praktičnimi primeri in osebnimi izkušnjami iz vsakdanjega delovnega življenja ponazorite profile delovnih mest in poklicne priložnosti. Praktični prikazi ali razlage, kako se teoretično znanje uporablja v poklicnem svetu, naredijo predstavitev bolj oprijemljivo.

4. vzbuditi zanimanje in spodbujati motivacijo

- **Posredujte pozitivne povratne informacije:** Med predstavitvijo vključite pozitivne povratne informacije, da bi učence motivirali. Priznavanje aktivnega

Mobita SI-AT

sodelovanja in zanimanja krepí samozavest in spodbuja nadaljnje ukvarjanje s temo.

- **Pokažite navdih in perspektive:** Pokažite različne poklicne možnosti in izobraževalne poti, ki se jih učenci morda še ne zavedajo. Zgodbe o uspehu in spodbudni primeri lahko učence navdihnejo in jim pokažejo nove perspektive.

5. jasna struktura in osredotočenost

- **Jasna struktura:** predstavitev mora biti dobro strukturirana in jasno urejena. Vsebina mora biti razdeljena na lahko razumljive dele, ki se logično nadgrajujejo. Izogibajte se dolgim monologom in namesto tega podajajte kratke in jedrnat informacije.
- **Osredotočite se na bistvene informacije:** Osredotočite se na vidike, ki so pomembni za ciljno skupino.

13

6. odprta vprašanja in odgovori ter razprave

- **Načrtujte srečanja z vprašanji in odgovori:** Zagotovite dovolj časa za vprašanja in razprave. Učenci naj imajo možnost postavljati svoja vprašanja in dejavno sodelujejo v razpravi. To spodbuja razumevanje in daje prostor za osebne interese.
- **Pokažite odzivnost:** Spodbujajte ljudi, da postavljajo vprašanja ali iščejo podporo tudi po predstavitvi. Pokažite, da je poklicna orientacija stalen proces, v katerem lahko kadar koli poiščete podporo.

7. čustveni in socialni vidiki

- **Občutljivost za različna ozadja:** Učenci imajo lahko različna družbena, kulturna in družinska ozadja. Bodite občutljivi za te razlike in pazite, da s primeri ali izjavami nikogar ne prikrajšate ali izključite.
- **Podpora v primeru negotovosti:** poklicno usmerjanje je lahko za nekatere mlade povezano z negotovostjo ali tesnobo. Pokažite empatijo, negotovost jemljite resno in jih spodbujajte, da odkrijejo svoje prednosti.

8. pričakovanja in realnost

- **Predstavite realistične opise delovnih mest:** Pomembno je, da učenci dobijo realno sliko poklicev, ne da bi jih preveč obremenjevali. Delovne profile in poti usposabljanja je treba predstaviti pregledno, vključno z možnimi izzivi in zahtevami.

Opozarjanje na možnosti nadaljnega usposabljanja in razvoja: Poudarite, da je poklicno usmerjanje stalen proces in da obstajajo različni načini za doseganje poklicnih

ciljev. Izpostavite možnosti nadaljnega usposabljanja in alternativne poklicne poti, da poudarite prožnost in dinamičnost poklicnega sveta.

Opredelitev in osnove odpornosti

14

- **Odpornost** se nanaša na sposobnost **spoprijemanja s krizami in stresom**, okrevanja po njih in okrevanja (Bonanno, 2004).
- Gre za dinamičen proces, ki je odvisen od individualnih, družbenih in kontekstualnih dejavnikov.
- Odpornost ni stalna lastnost, temveč jo je mogoče razviti in je odvisna od:
 - **osebni viri** (npr. samoučinkovitost, veščine reševanja problemov).
 - **socialni viri** (npr. podpora sodelavcev, omrežja).
 - **okoljski dejavniki** (npr. razmere na delovnem mestu).

Odpornost v poklicnem okolju

Odpornost je še posebej pomembna za ljudi, ki delajo v zahtevnih socialnih poklicih, kot so vodje delavnic poklicnega svetovanja.

Odpornost je ključnega pomena za vodje delavnic, saj jim pomaga, da ostanejo pozitivno naravnani in sposobni delovati tudi v težkih razmerah. Ta dolgoročna odpornost jim omogoča, da se bolje spopadajo s stresom in negotovostjo ter še vedno učinkovito delajo. Poleg tega imajo odporni vodje delavnic pomembno vlogo vzornika za udeležence. Mladi se lahko iz njih učijo, kako se spopadajo s pritiskom in stresom, ter tako razvijejo lastne strategije za težke situacije. Nenazadnje odpornost vodi pomembno prispeva h kakovosti delavnic, saj spodbuja ustvarjalne in prožne načine dela, ki mladim obogatijo izkušnjo delavnice.

Tipični stresni dejavniki

1. **Čustvene zahteve:**
 - a. Spoprijemanje z negotovostjo in strahovi mladih.
 - b. Težavna skupinska dinamika.
2. **Časovni pritisk in organizacija:**
 - a. Priprava in izvedba delavnic pod časovnim pritiskom.
 - b. Zahteve po prilagodljivosti in ustvarjalnosti.
3. **Socialni stiki:**

- a. konflikti s sodelavci, mladimi ali starši.
- b. Visoke zahteve glede komunikacije in posredovanja.

Zaščitni dejavniki za vodje delavnic

- **Posamezni zaščitni dejavniki:**
 - **Samoučinkovitost:** prepričanje o lastni zmožnosti uspešnega obvladovanja situacij (Bandura, 1977).
 - **Pozitivna samorefleksija:** sposobnost učenja iz izkušenj.
 - **Obvladovanje stresa:** uporaba tehnik, kot so upravljanje časa, pozornost ali sproščanje.
- **Socialni zaščitni dejavniki:**
 - **Mreže in podpora:** izmenjava s kolegi in nadzor.
 - **Kultura hvaležnega dela:** priznavanje dela s strani nadrejenih in udeležencev.
- **Organizacijski zaščitni dejavniki:**
 - Jasne strukture in realni cilji.
 - Možnosti usposabljanja in viri za vodje delavnic.

Spodbujanje odpornosti vodij delavnic

Ukrepi za spodbujanje odpornosti

- **Samopomoč:**
 - Trening čuječnosti: osredotočite se na tukaj in zdaj, da se izognete preobremenjenosti.
 - Telesno zdravje: dovolj spanja, gibanje, zdrava prehrana.
- **Kognitivne tehnike:**
 - Preoblikovanje: pogled na stres z druge, pozitivne perspektive.
 - Cilji: Postavite jasne in dosegljive cilje, da spodbudite občutek dosežka.
- **Socialna podpora:**
 - Medsebojno svetovanje: izmenjava in razmislek v skupini sodelavcev.
 - Nadzor: podpora izkušenih svetovalcev.

Primeri pristopov, ki spodbujajo odpornost

1. **Zmanjševanje stresa na podlagi zavesti (MBSR):**
 - a. Razvil ga je Jon Kabat-Zinn in vam pomaga obvladovati stres s pomočjo meditacije in vaj za pozornost.
2. **Čustvena inteligenca po Golemanu (1995):**
 - a. Spodbujanje samozavedanja in empatične interakcije z drugimi.

3. Pozitivna psihologija (Seligman, 2000):

- a. Osredotočite se na osebne prednosti in pozitivna čustva.

Teoretični pristopi h karierni orientaciji

Teorije poklicne izbire

16

- **Hollandov model RIASEC:**
 - Osnovna predpostavka: Ljudi in poklice lahko razdelimo v šest kategorij, ki opisujejo skladnost med osebnostjo in poklicnim okoljem.
 - Kategorije:
 - **Realistično:** obrtni in tehnični poklici.
 - **Preiskovalni:** raziskovalno usmerjeni poklici.
 - **Umetniški:** ustvarjalni poklici.
 - **Socialno:** poklici za pomoč.
 - **Podjetniški:** vodstveni in prodajni poklici.
 - **Konvencionalni:** strukturirani-organizacijski poklici.
 - Uporaba: Mladi lahko ta model uporabijo za določitev svojih poklicnih preferenc.
- **Superov model poklicnega razvoja v življenjskih fazah:**
 - Predpostavka: Profesionalni razvoj je vseživljenjski proces, ki je razdeljen na različne faze:
 - **Faza rasti** (otročstvo): Razvoj prvih poklicnih idej.
 - **Raziskovalna faza** (mladi): Orientacija in odločitve.
 - **Faza vzpostavitve** (zgodnja odraslost): začetek poklicne poti.
 - **Faza vzdrževanja** (srednja odraslost): Stabilizacija.
 - **Faza umika** (upokojitev): Poklicna dejavnost se zmanjša.
 - Pomen: Karierno usmerjanje mladih je del širšega razvojnega procesa.
- **Krumboltzova teorija strokovnega odločanja:**
 - Osredotočite se na učne procese: na izbiro poklica vplivajo izkušnje, vzorniki, dejavniki okolja in učenje.
 - Pomembno vlogo ima načrtovano naključje: mladi morajo biti pripravljeni izkoristiti priložnosti.

Psihološke teorije razvoja interesov

- **Lent, Brown in Hackett: Socialno-kognitivna teorija poklicne izbire:**
 - Vpliv **samoučinkovitosti** (prepričanje o lastnih sposobnostih) in **pričakovanih rezultatov** (kaj mladi pričakujejo od poklica) na izbiro poklica.
 - Pomen okoljskih virov: Podpora staršev, učiteljev in drugih skrbnikov je ključnega pomena.
 - Cilj: Opolnomočiti mlade, da prepoznajo svoje sposobnosti in se odločajo na njihovi podlagi.
- **Ecclesov model pričakovane vrednosti:**
 - Poklicna izbira temelji na dveh dejavnikih:
 - **Pričakovanja:** Kaj si zaupam, da bom naredil?
 - **Vrednost:** Kako pomembno je delo zame in kako se ujema z mojimi osebnimi cilji?
 - Primer: Dekleta se pogosto ne odločajo za poklice STEM, ker imajo nižja pričakovanja glede svoje uspešnosti na teh področjih.

Sociološki pristopi k izbiri poklica

- **Bourdieu: habitus in kapital:**
 - Socialni kapital (mreže odnosov) in kulturni kapital (izobrazba, znanje) vplivata na izbiro poklica.
 - Mladi iz različnih družbenih okolij imajo različne poklicne ideje in priložnosti.
 - Cilj: Vodje delavnic morajo biti pozorni na neenakosti in mladim iz prikrajšanih okolij zagotoviti posebno podporo.
- **Giddens: strukturni pristop:**
 - Karierna izbira je preplet med odločitvami posameznika in družbenimi strukturami.
 - Mladi se lahko odločajo le v okviru, ki ga določa njihovo okolje (npr. razpoložljiva mesta za usposabljanje, družbene norme).

Osnove razvojne psihologije

Razvojne naloge po Havighurstu

- Mladi se soočajo s posebnimi razvojnimi nalogami, kot so
 - **Razvoj samopodobe:** "Kdo sem in kaj zmorem?"

Mobita SI-AT

- **Načrtovanje prihodnosti:** razvijanje realističnih poklicnih ciljev.
- **Prevzemanje vlog:** prevzemanje odgovornosti, npr. s pripravništvom.
- Pomen: Poklicno usmerjanje podpira reševanje teh razvojnih nalog z nudenjem pripomočkov za orientacijo.

Eriksonova teorija razvoja identitete

- Mladi so v fazi zamenjave identitete in vloge:
 - Kot del svoje identitete razvijajo poklicno samopodobo.
 - Cilj: poiskati poklice, ki ustrezajo njihovim vrednotam in interesom.
- Vloga vodij delavnic:
 - podpora pri raziskovanju interesov in vrednot.
 - spodbujanje k preizkušanju različnih vlog (npr. s pripravništvom).

18

Vpliv vrstnikov in staršev

- Starši so ključne referenčne osebe in vplivajo na poklicno izbiro neposredno prek pričakovanj in posredno prek vzornikov.
- Kolegi oblikujejo poklicne zaznave z medsebojno izmenjavo in družbenimi normami.

Dejavniki, ki vplivajo na izbiro poklica

Posamezni dejavniki

- **Zanimanja in znanja:**
 - Osnova številnih teorij: Mladi ljudje izbirajo poklice, ki ustrezajo njihovim prednostim in željam.
- **Osebnostne lastnosti:**
 - Odprtost, vestnost in druge značilnosti vplivajo na preference.

Družbeni dejavniki

- **Vloge spolov:**
 - Karierne izbire pogosto zaznamujejo stereotipne predstave ("tipično moški" in "tipično ženski").
- **Družbeni razred in izobrazba:**
 - Karierne možnosti so močno odvisne od socialnega okolja.

Okoljski dejavniki

- Razpoložljivost mest za usposabljanje.
- Medijski in digitalni vplivi: Mladi vse več informacij pridobivajo prek družbenih omrežij in spletnih platform.

Izzivi in negotovosti

19

Tipične negotovosti

- **Pomanjkanje znanja:**
 - Mladi se ne zavedajo vseh poklicnih možnosti ali izobraževalnih poti.
- **Dvom vase:**
 - Nizka pričakovanja o lastni učinkovitosti lahko ovirajo proces izbire poklica.
- **Strahovi za prihodnost:**
 - Hitro spreminjajoči se svet dela in negotovost glede prihodnosti otežujeta odločitve.

Strategije spoprijemanja

- poučevanje **strategij odločanja** (npr. primerjava prednosti in strokovnega področja).
- Spodbujanje **prožnosti**: razumevanje, da se lahko poklicna pot spremeni in da je mogoče odločitve popraviti.

Poklici prihodnosti – Mobita poklicna področja

Osebe, ki delajo na področju poklicnega svetovanja in karierne orientacije, morajo imeti celovito znanje o različnih poklicnih področjih, da lahko udeležencem nudijo dobre in praktične nasvete. Omenjena poklicna področja niso le odporna na prihodnost, temveč ponujajo tudi številne priložnosti za poklicni razvoj in vstop v sektorje, usmerjene v prihodnost. Razumeti je treba tako trenutne trende kot dolgoročne spremembe, da bi mladim in iskalcem zaposlitve ponudili najboljšo možno orientacijo.

Mobita SI-AT

V nadaljevanju so povzete pomembne informacije, ki jih morate vedeti o **poklicnih področjih Mobita**:

1. poklicno področje: Digitalizacija

- **Pomembnost:** Digitalizacija je prodrla na skoraj vsa področja našega življenja in trga dela. Podjetja in institucije se vse bolj zanašajo na digitalne rešitve za optimizacijo svojih poslovnih procesov, izboljšanje izdelkov in storitev ter učinkovito interakcijo s strankami in partnerji. Te spremembe vplivajo na skoraj vse sektorje - od industrije do storitev in uprave. Digitalizacija ne vključuje le uvajanja novih tehnologij, kot so umetna inteligenca, avtomatizacija in veliki podatki, temveč tudi stalno prilagajanje delovnega sveta digitalnim zahtevam.
- **Poklici:** Najpomembnejši poklici na področju digitalizacije so **razvijalci programske opreme, strokovnjaki za informacijsko varnost, podatkovni analitiki, strokovnjaki za računalništvo v oblaku, strokovnjaki za kibernetsko varnost, analitiki poslovne inteligence in oblikovalci UI/UX**. Ti poklici so še posebej iskani, saj razvijajo in uvajajo nove digitalne tehnologije ter izboljšujejo učinkovitost in varnost obstoječih sistemov.
- **Kompetence:** Na tem področju so digitalne spretnosti bistvenega pomena. Poleg poglobljenega znanja programskih jezikov, infrastrukture IT, omrežij in podatkovnih baz so potrebne tudi spretnosti za reševanje problemov, inovativnost in analitično razmišljanje. Rastoča področja, kot sta **podatkovna znanost** in **umetna inteligenca**, zahtevajo tudi interdisciplinarno znanje in sposobnost nenehnega prilagajanja novim tehnologijam.
- **Obeti za prihodnost:** Zaradi hitrega razvoja novih digitalnih tehnologij in vse večje avtomatizacije bo povpraševanje po strokovnjakih na področju digitalizacije še naprej naraščalo. Odpirajo se številne nove poklicne priložnosti, zlasti v okviru **industrije 4.0**, razvoja **pametnih mest** ter **digitalizacije uprave in zdravstva**. Poleg tega je **kibernetska varnost** ključnega pomena v svetu, ki je vse bolj povezan v omrežja, kar še povečuje potrebo po strokovnjakih na tem področju.

20

2. poklicno področje: Zelena delovna mesta

- **Pomembnost:** Zelena delovna mesta so poklici, ki neposredno ali posredno prispevajo k spodbujanju trajnostnega razvoja in varovanju okolja. Zaradi globalnih izzivov podnebnih sprememb, potrebe po ohranjanju virov in vse večjega povpraševanja po trajnostnih rešitvah so zelena delovna mesta vse pomembnejše področje. Tudi podjetja se vse bolj osredotočajo na okoljsko

Mobita SI-AT

trajnost, da bi se pripravila na prihodnje okoljske predpise in zeleno gospodarstvo.

- **Poklici:** Tipični zeleni poklici so **tehniki za obnovljive vire energije, inženirji za vetrne elektrarne, tehniki za sončno energijo, svetovalci za trajnostni razvoj, okoljski inženirji, vodje recikliranja in strokovnjaki za trajnostno gradnjo**. Delajo na projektih, ki zmanjšujejo ekološki odtis podjetij in družbe ter hkrati razvijajo inovativne tehnologije, ki varčujejo z viri.
- **Kompetence:** Zelena delovna mesta zahtevajo specializirano tehnično znanje, pogosto na področjih obnovljivih virov energije, upravljanja z vodo, ravnanja z odpadki in trajnostne gradnje. Poleg tega je potrebno poglobljeno razumevanje načel trajnosti, inovativen duh in dobre sposobnosti za reševanje problemov. Pomembne so tudi interdisciplinarne spretnosti, da se tehnične rešitve povežejo z ekološkimi in ekonomskimi vidiki.
- **Obeti za prihodnost:** Sektor zelenih delovnih mest se bo še naprej močno razvijal, saj bodo svetovna prizadevanja za varstvo podnebja, energetske prehode in spodbujanje krožnega gospodarstva po vsem svetu še naprej pridobivala na pomenu. Karierne možnosti so odlične, zlasti na področjih **obnovljivih virov energije, energetske učinkovitosti, trajnostne gradnje in okoljskega upravljanja**. Poleg tega so potrebni strokovnjaki za podporo podjetjem in institucijam pri uresničevanju njihovih trajnostnih ciljev.

21

3. poklicno področje: Dvojni prehod

- **Pomembnost:** "Dvojni prehod" opisuje vzporedni prehod na **digitalno in trajnostno** gospodarstvo. Digitalizacijo in ekološko preobrazbo vse bolj obravnavamo kot dva medsebojno povezana procesa, ki se medsebojno krepiata. Digitalizirani procesi lahko prispevajo k izboljšanju učinkovitosti trajnostnih rešitev, spodbujanje zelenih tehnologij pa lahko spodbuja digitalizacijo, na primer z večjo uporabo **pametnih omrežij ali e-mobilnosti**.
- **Poklici:** To področje vključuje poklice, ki zahtevajo tako digitalno kot okoljsko strokovno znanje, kot so **inženirji pametnih omrežij, vodje BIM** (za trajnostno gradnjo z uporabo digitalnega modeliranja), **energetski svetovalci z znanjem o digitalizaciji, svetovalci za trajnost na področju IT, analitiki podatkov na področju trajnosti ali strokovnjaki za upravljanje CO2**. Ti poklici združujejo digitalne in zelene tehnologije ter razvijajo rešitve, ki upoštevajo oba vidika.
- **Kompetence:** Ključna je kombinacija znanja o digitalnih tehnologijah in poglobljenega razumevanja trajnosti. To vključuje tudi sposobnost razvijanja inovativnih rešitev, ki dosegajo tako okoljske kot gospodarske cilje, ter sposobnost združevanja digitalnih in zelenih tehnologij.

Mobita SI-AT

- **Obeti za prihodnost: Dvojni prehod** vse bolj velja za ključ za premagovanje globalnih izzivov podnebnih sprememb in digitalizacije. Strokovnjaki, ki obvladajo obe področji, so vse bolj iskani, saj želijo podjetja in vlade globalne trajnostne cilje združiti z digitalnimi inovacijami.

4. poklicno področje: Zdravje

22

- **Pomembnost:** Zdravstveni sektor je zaradi demografskih sprememb, medicinskih inovacij in vse večjih zdravstvenih izzivov eno najhitreje rastočih strokovnih področij. Staranje prebivalstva v številnih državah povzroča stalno naraščajoče povpraševanje po zdravstvenih storitvah, negovalnem osebju in specializiranih strokovnjakih. Tudi digitalizacija spreminja zdravstveni sektor, na primer s **telemedicino** ali uporabo **elektronskih kartotek bolnikov**.
- **Poklici:** Tipični poklici v zdravstvenem sektorju so **zdravniki, medicinske sestre, fizioterapevti, zdravstveni asistenti, negovalci, strokovnjaki za zdravstveno informatiko, strokovnjaki za telemedicino, rehabilitacijski svetovalci in biomedicinski tehniki**. Ti poklici pokrivajo široko paleto zdravstvenih storitev, od preventivne oskrbe do visoko specializirane zdravstvene obravnave in uporabe novih tehnologij.
- **Kompetence:** Na tem področju so ključnega pomena empatija, komunikacija in sposobnost sodelovanja z drugimi strokovnjaki. Potrebno je tudi strokovno znanje na področju **zdravstvene oskrbe, zdravstvene nege, medicinske tehnologije in upravljanja zdravstvenih podatkov**. Zaradi vse večje digitalizacije zdravstva so potrebna tudi digitalna znanja za delo s tehnologijami, kot so **telemedicina** ali **zdravstvene aplikacije**.
- **Obeti za prihodnost:** Zaradi demografskih sprememb in vse večjih potreb po zdravstvenih storitvah je povpraševanje po kvalificirani delovni sili v zdravstvenem sektorju veliko. Zlasti po poklicih, ki se ukvarjajo z **zdravstveno nego, gerontološkimi storitvami in digitalnim zdravstvenim varstvom**, bo v prihodnosti še naprej veliko povpraševanje.

5. poklicno področje: Turizem

- **Pomembnost:** Turistični sektor se je v zadnjih desetletjih močno razvil po vsem svetu in predstavlja pomemben steber za številna nacionalna gospodarstva. Vendar se ta sektor sooča z novimi izzivi, kot so demografske spremembe, sezonska nihanja in vse večje povpraševanje po trajnostnem turizmu. Hkrati je

Mobita SI-AT

vse večje povpraševanje po digitalnih spretnostih za rezervacijo, oglaševanje in upravljanje počitnic.

- **Poklici:** Tipični poklici v turističnem sektorju so **potovalni svetovalci, turistični menedžerji, vodje hotelov in restavracij, turistični vodniki, vodje prireditev in vodje trajnostnega razvoja v turizmu**. Vse pomembnejši so tudi poklici na področju **e-turizma**, kot so **vodje spletnega trženja** ali **spletni razvijalci za turistične platforme**.
- **Kompetence:** Medkulturna komunikacija, organizacijske sposobnosti in prilagodljivost so pomembne za obvladovanje raznolike in dinamične narave turizma. Vse bolj se zahtevajo tudi **digitalne spretnosti**, na primer za **spletne rezervacije, načrtovanje potovanj in svetovanje** ali **trženje v družbenih medijih**.
- **Obeti za prihodnost:** Sektor se bo še naprej osredotočal na **trajnost** in **digitalne inovacije**. Destinacije in podjetja, ki se osredotočajo na okolju prijazna potovanja in ponujajo svoje storitve digitalno, bodo v konkurenci za stranke v prednosti.

23

6. strokovno področje: Izobraževanje, usposabljanje in socialno delo

- **Pomembnost: Izobraževanje** in **socialno delo** sta osrednjega pomena, saj zagotavljata temelje za socialno varstvo in vključevanje posameznikov na trg dela in v skupnost. Zlasti teme **vključevanja, integracije** in **vseživljenjskega učenja** postajajo vse pomembnejše.
- **Poklici:** To so **učitelji, vzgojitelji, socialni delavci, poklicni učitelji, šolski psihologi, pomočniki pri vključevanju in pedagogi**. Ti poklici zajemajo vzgojno-izobraževalno delo z otroki, mladimi in odraslimi ter socialno skrb in podporo v težkih življenjskih situacijah.
- **Kompetence:** Zahtevana je visoka stopnja empatije, komunikacijske spretnosti, potrpežljivost ter strokovno znanje s področja **pedagogike** in **socialnega dela**. **Digitalne izobraževalne platforme** in nove učne metode zahtevajo tudi dodatna digitalna znanja.
- **Obeti za prihodnost:** Zaradi družbenih sprememb, kot so demografske spremembe, vse večja raznolikost in vse večje povpraševanje po individualni pomoči, se bo pomen poklicev na področju izobraževanja in socialnega dela še naprej povečeval.

Mobita SI-AT

7. poklicno področje: Tehnologija, strojništvo, inženirstvo

- **Pomembnost:** Inženirski poklici so osrednjega pomena za gospodarski razvoj. Imajo ključno vlogo pri razvoju novih tehnologij in optimizaciji proizvodnih procesov. Področja **avtomatizacije, robotike** in **3D tiskanja** so še posebej usmerjena v prihodnost.
- **Poklici:** Inženirji za strojništvo, elektrotehniko, robotiko, gradbeništvo, avtomatizacijo in mehatroniko.
- **Kompetence:** Ključnega pomena so tehnično znanje, sposobnosti reševanja problemov in inovativnost. Vse pomembnejšo vlogo imata tudi **digitalna preobrazba** in uporaba novih tehnologij, kot so **3D tiskanje, umetna inteligenca** in **industrija 4.0**.
- **Obeti za prihodnost:** Inženirski poklici bodo še naprej zelo iskani, zlasti na področjih **avtomatizacije, trajnostne energije** in **proizvodnje s pomočjo robotov**. **Industrija 4.0** in napredna avtomatizacija ponujata številne nove priložnosti.

24

8. poklicno področje: Obrt

- **Pomembnost:** Kvalificirani obrtniki so nepogrešljivi, saj zagotavljajo številne osnovne storitve in izdelke, ki so potrebni tako v vsakdanjem življenju kot v industriji. V času avtomatizacije in digitalizacije ostaja sektor kvalificiranih poklicev ključna panoga, zlasti zato, ker številnih kvalificiranih poklicev ni mogoče preprosto avtomatizirati ali nadomestiti s stroji.
- **Poklici:** Med najpogostejšimi poklici so **električarji, vodovodarji, mizarji, slikopleskarji, tesarji, avtomehaniki** in **monterji sončnih elektrarn**.
- **Strokovno znanje:** Ključnega pomena so izdelava, natančnost in prilagodljivost. Trend **trajnostnih načinov gradnje** in **obnovljivih virov energije** postavlja nove zahteve za obrtnike, kot so **solarni tehniki** in **strokovnjaki za zeleno gradnjo**.
- **Obeti za prihodnost:** Kvalificirani poklici bodo imeli tudi v prihodnosti ključno vlogo, zlasti zaradi povpraševanja po **trajnosti, energetske učinkovitosti** in **inovacijah** na področju **pametnih domov** in **trajnostnih stavb**.

Mobita v praksi

Smernice za delo z otroki in mladimi

Pri delu z otroki in mladostniki je treba upoštevati različne pravne, etične in izobraževalne smernice. Te smernice zagotavljajo zaščito, dobro počutje in najboljšo možno podporo otrokom in mladostnikom.

Osrednji vidiki so:

1. pravne smernice

- **Varstvo in zaščita otrok, upoštevanje zakonov o zaščiti mladih:** Zaščita dobrobiti otrok je najpomembnejša. Pomembno je pravočasno prepoznati morebitna tveganja in ustrezno ukrepati.
- **Varstvo podatkov (GDPR):** Zaščita osebnih podatkov otrok in mladostnikov je ključnega pomena. Pred zbiranjem ali objavo osebnih podatkov je potrebno soglasje staršev ali zakonitih skrbnikov.
- **Dolžnost nadzora:** Strokovni delavci in učitelji so med nadzorom odgovorni za varnost otrok in morajo zmanjšati vire nevarnosti.

2. etične smernice

- **Spoštovanje in dostojanstvo:** Z otroki in mladimi je treba vedno ravnati spoštljivo, ne glede na njihovo socialno poreklo, kulturo ali sposobnosti. Diskriminaciji in ustrahovanju se je treba strogo izogibati.
- **Prostovoljno sodelovanje in sodelovanje:** kjer je mogoče, morajo biti otroci dejavno vključeni v odločitve, ki jih zadevajo. Njihovo sodelovanje pri dejavnostih mora biti prostovoljno.
- **Zaupnost:** Informacije, ki jih otroci in mladi delijo med pogovori ali svetovalnimi seji, je treba obravnavati zaupno.

3. pedagoške smernice

- **Pristop in metode, prilagojene starosti:** Vsebina in oblike komunikacije morajo ustrezati razvojni stopnji otrok in mladostnikov. Izogibati se je treba prevelikim ali premajhnim izzivom.
- **Spodbujanje osebnega razvoja:** delo mora biti usmerjeno v spodbujanje samozavesti, socialnih spretnosti in osebnega razvoja otrok.

Mobita SI-AT

- **Sodelovanje in opolnomočenje:** Pomembno je, da otrokom in mladim omogočimo, da pomagajo oblikovati stvari, ter jih spodbujamo, da prispevajo svoje zamisli in prevzamejo odgovornost.
- **Pozitivno učno okolje:** Za dobro počutje in razvoj otrok in mladostnikov je ključnega pomena spodbudno, zaupno in spodbudno vzdušje.

4. sodelovanje s starši in skrbniki

- **Delo s starši:** Starše ali skrbnike je treba obvestiti o vsebini, ciljih in postopkih ter jih po potrebi vključiti v postopke odločanja.
- **Preglednost:** Vsi postopki in vzgojni ukrepi morajo biti pregledni, da se zagotovi zaupanje staršev in skrbnikov.

5. nadaljnje usposabljanje in kvalifikacije

- **Pedagoško izobraževanje:** Potrebno je usposabljanje in usposobljenost strokovnih delavcev na ustreznih področjih, kot sta pedagogika in didaktika.
- **Razmišljanje o lastnem delu:** Stalno razmišljanje in povratne informacije so bistvenega pomena za izboljšanje lastnega dela ter načina dela z otroki in mladostniki.

6 Varnostni ukrepi in ukrepi v sili

- **Znanje o prvi pomoči in načrti za ravnanje v nujnih primerih:** Na voljo mora biti osnovno znanje o prvi pomoči in ravnanju v nujnih primerih, da bi se lahko v nujnih primerih pravilno odzvali. Šola ima običajno načrt za ukrepanje v nujnih primerih.

Praktični nasveti za delavnice karierne orientacije

Uporaba vizualnih pripomočkov:

Uporaba slik, diagramov in grafičnih urejevalnikov za ponazoritev poklicnih profilov in poklicnih poti.

Uporaba iger in dejavnosti:

Vključevanje interaktivnih učnih iger in praktičnih vaj za odkrivanje poklicnih interesov in spretnosti.

Spodbujanje samoizražanja:

Omogočanje ustvarjalnih oblik izražanja in razmisleka za raziskovanje lastnih poklicnih interesov in prednosti.

Spodbujanje vprašanj in razprav:

Postavljajte odprta vprašanja in organizirajte diskusijske skupine, v katerih se boste pogovarjali o poklicnih željah, izobraževalnih poteh in delovni realnosti.

Ustvarjanje varnega okolja:

Zagotovite spoštljivo okolje in zagotovite pozitivne povratne informacije za podporo strokovnemu razvoju in odločanju.

Prilagoditev načina komunikacije:

Prilagodite zahtevnost jezika in informacij starosti učencev ter se prožno odzovite na posameznikove interese in odzive.

Uporaba zgodb in primerov:

Vključevanje resničnih delovnih izkušenj in poklicnih primerov za nazorno predstavitev različnih poklicnih področij in poklicnih možnosti.

Vključevanje povratnih informacij:

Redno pridobivajte povratne informacije od učencev ter ustrezno prilagodite vsebino in metode delavnice.

Modeliranje vedenja:

Z lastnim vedenjem vzorčiti spoštljivo komunikacijo in veščine učinkovitega reševanja problemov ter izkazovati strokovne kompetence.

Vključevanje interesov učencev:

Obravnavajte ustrezne poklicne teme in vprašanja ter aktivno vključite učence v načrtovanje in organizacijo delavnic.

Praktični dan

Praktični dan v okviru programa usposabljanja je bil posebej zasnovan tako, da je udeležencem omogočil dober uvod v praktično delo s postajami Mobita. Ta dan je bistvenega pomena, saj pomeni prehod od teoretične priprave k dejanski uporabi. Cilji in vsebina temeljijo na posebnih zahtevah, povezanih z uporabo orodij Mobita v delavnicah za otroke in mladostnike.

28

Cilji praktičnega dneva

1. Tehnično razumevanje in praktične spretnosti:

Udeleženci se morajo naučiti, kako samostojno postaviti postaje Mobita, jih varno upravljati in uporabljati na način, ki je prilagojen ciljni skupini. To vključuje tehnične veščine, kot so rokovanje s tabličnimi računalniki, odpravljanje tehničnih težav in izvajanje testnih zagonov.

2. organizacijsko in logistično strokovno znanje:

Poudarek je tudi na praktični organizaciji opreme. To vključuje varen prevoz in učinkovito vzdrževanje orodij Mobita ter načrtovanje procesov za zagotavljanje nemotenega delovanja.

3. Komunikacija in sodelovanje:

Ker je sodelovanje s šolami in učitelji osrednji vidik dela, se udeleženci usposabljaajo za učinkovito komunikacijo. Cilj je strokovno in ciljno usmerjeno organizirati izmenjavo s šolami, od začetnega stika do nadaljevanja delavnice.

4. Izvedba in spremljanje delavnic:

Udeleženci se naučijo, kako strukturirano pripraviti delavnice, analizirati teste in vprašalnike ter na razumljiv način dokumentirati rezultate in postopke.

Teoretično ozadje in didaktična načela

1. usmerjenost v delovanje

Vsebina praktičnega dneva je organizirana po načelu usmerjenosti k delovanju, ki temelji na teoriji Johna Deweyja. Učenje z aktivnim delovanjem in neposredno uporabo je tu osrednjega pomena. Praktične vaje, kot so postavljanje postaj, odpravljanje težav ali

Mobita SI-AT

simuliranje pogovorov z učitelji, spodbujajo samoučinkovitost in povečujejo zaupanje v uporabo orodij.

2. usmerjenost k ciljni skupini

Pri oblikovanju vaj so upoštevane različne potrebe starostnih skupin (9-11 let in 12-15 let). To temelji na načelih razvojne psihologije (npr. Piaget), ki kažejo, da imajo otroci in mladi v teh starostnih skupinah različne kognitivne in socialne zahteve, ki jih je treba obravnavati v delavnicah.

29

3. usmerjenost v kompetence

Dan je namenjen krepitvi praktičnih temeljnih kompetenc udeležencev:

- **Strokovno znanje:** tehnično delovanje in priprava vsebine postaj Mobita.
- **Metodološka usposobljenost:** uporaba pedagoških orodij in testov.
- **Socialna kompetenca:** komunikacijske spretnosti ter sodelovanje z učitelji in šolami.

4. trajnostno učenje

Kombinacija teorije (npr. kontrolni sezname, navodila) in prakse (vaje in simulacije) je namenjena doseganju trajnega učnega učinka. Vsebina se večkrat preveri v praksi, da se znanje dolgoročno utrdi.

5. praktični pomen in prenos

Na praktičnem dnevu je poseben poudarek na prenosljivosti naučenega na njihovo prihodnje delo. Vaje in simulacije temeljijo na realističnih scenarijih in tipičnih izzivih, tako da so udeleženci optimalno pripravljeni na svojo prihodnjo vlogo.

Pričakovani učni izidi

Po praktičnem dnevu bodo udeleženci znali

- samostojno in varno postaviti in upravljati postaje Mobita ter jih uporabljati v delavnicah.
- uporaba učinkovitih logističnih in vzdrževalnih strategij za zagotavljanje nemotenega delovanja.
- uspešno komuniciranje s šolami in učitelji ter ciljno usmerjena priprava delavnic.
- Strokovno vodite delavnice, analizirajte teste in jasno dokumentirajte rezultate.

Mobita SI-AT

Vsebina praktičnega dneva je izbrana tako, da zajema tako tipične zahteve kot morebitne izzive pri delu s postajami Mobita. Močna praktična usmerjenost zmanjšuje negotovost, udeleženci pa lahko takoj uporabijo in preizkusijo svoje novo znanje.

Ta praktični dan je tako temelj za uspešno izvedbo naslednjih delavnic za poklicno orientacijo in osrednji del usposabljanja.